

מתוק מדבש

כניסת השבת – 16.15
יציאת השבת – 17.26
רבנו תם (72 דקות זמניות) - 17.47
(אופק חדרה)

שנה שמינית – גיליון 303
פרשת וארא תשפ"ב

יום שישי בשעה 15.00 שיעור על פרשת השבוע: (להאזנה 03-6171111)
ביום שבת קודש 14.00 שיעור פ"ש
מנחה בשעה 15.00
ביהכ"נ 'בית יוסף' א.ת.ג, אולגה
פרוכים הפאים פסג ה'

לקט חידושי תורה מתוך שיעור פרשת השבוע שנאמרו ע"י הרב ברוך בוקרה שליט"א
פניית הכנסת 'בית יוסף' בשעת אולגה
ניתן לשמוע את שיעורי הרב ב'קול הלשון' במלפון 073-2951228

משה רבנו רצה להוכיח לפרעה ולחרטומים כי יד ה' היא שמכה בהם ולא מעשה כשפים, ולכן ציין שני דברים: דבר ראשון - הצפרדעים יסורו בהדרגה ממך, אח"כ מבתיך אח"כ מעבדיך ולבסוף מעמך. ודבר שני 'רק ביאור תשארנה' ולא יתבטלו כמו כישוף רגיל בהגיעו למים. וזה 'למען תדע כי אין כה' א-לוקינו'...
אלא שפרעה החליט להכביד את לבו והתנהג כטיפש שלא מבין ובזה הזמין עליו ועל מצרים את המכה הבאה...

ובציון סיבס מילתא דבדיחותא

דף אחד מנסה לחבר את החלק לטעון de הטלפון.
...3% כתוב ***

כי בפעם הזאת אני שולח את כל מגפותיי אל ליבך (ט', יד')
מדוע נאמר שבמכת הברד נשלחו כל מגיפות ה' על פרעה ולא במכה אחרת?

הסביר נפלא רבנו הגר"א מווילנה זיע"א ב'קול אליהו': הקדמה: ישנם שלושה לגיונות שבהם הקבה נפרע מעוברי רצונו והם: אש, רוח ומים. מאנשי סדום הוא נפרע ע"י אש, מדור המבול ע"י מים ומדור הפלגה ע"י רוח, שנאמר 'ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ'.
והנה במכות מצרים הקב"ה השתמש בשלושת הלגיונות: מכת דם וצפרדע ע"י מים, מכת הארבה ע"י הרוח שנאמר 'וה' ניהג רוח קדים בארץ, ומכת השחין ע"י האש שנאמר 'קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן (וכבשן הוא אש)'.
והנה, במכת הברד שלטו שלושת הלגיונות ביחד: הברד עצמו הוא מים, אש שנאמר 'ואש מתלקחת בתוך הברד' והרוח שנאמר 'וה' נתן קולות (ע"פ הגר"א זה רוחות) וברד'.
ולכן נאמר במכת הברד דווקא 'הנני שולח את כל מגפותיי אל ליבך... מתוק מדבש!'

רציון וסיפור - מי נתן לך רשות להתייאא?

וידבר א-לוקים אל משה ויאמר אליו אני ה': וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא-ל שדי ושמי ה' לא נודעת להם: לכן אמור לבני ישראל אני ה'... (ו', ב'ג-ו')
ויש לשאול: א. מהו כפל הלשון 'וידבר א-לוקים' וגם 'ויאמר אליו אני ה'?' ב. האם ה' לא נודע לאבות בשם ה'?
הקדמה: מובא בש"ך על התורה: שם א-לוקים הוא בגימטרייה 86, והמילים אני ה' בגימטרייה 87 וה' יתברך עושה מא-לוקים אני ה' ואז הוא רחמים (עד כאן לשונו).
מבאר נפלא בספר 'אך פרי תבואה': כאשר יהודי נמצא בצער זה מחמת מידת הדין שמתוחה עליו. וכאשר אותו יהודי מקבל עליו את הייסורים באהבה ומאמין באמונה שלימה שהכל בהשגחת הבורא יתברך ולא במקרה אזי בזה הוא מסלק מעליו את הדינים.
וזו כוונת הש"ך שכאשר יהודי מוסיף את האלף (אחד) שזה

והבאתי אתכם אל הארץ... ונתתי אותה לכם מורשה אני ה' (ו', ח')

ויש לשאול: מדוע הוקדמה הבטחת הארץ לעם ישראל לפני הנחת המכות על פרעה ומצרים?
ביאור נפלא מובא בספר 'לקוט דוד' בשם ד"ע (אשמח לפענוח המקור): הקדמה: רש"י הקדוש פותח את פירושו על התורה בשאלה המפורסמת: אמר רבי יצחק: 'לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החדש הזה לכם' (שמות יב ב), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו ישראל. ומה טעם פתח בבראשית?

ועונה רש"י: משום (תהלים קיא ו) 'כֹּחַ מַעֲשֵׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נִחְלָת גּוֹיִם' שאם יאמרו אומות העולם לישראל: 'לסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גוים', הם אומרים להם: 'כל הארץ של הקב"ה היא; הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו'
הבעיה היא שאומות העולם יכולים לטעון 'מי אמר שא-לוקים הוא זה שברא את העולם?'
ובדיוק בשביל זה נועדו מכות מצרים, שהרי יכול היה הקב"ה להכניע את פרעה במכה אחת ולהוציא את עם ישראל ממצרים, אלא שהאותות והמופתים שהראה הקבה לפרעה באו כדי להראות את כח מעשה הקב"ה לברוא העולם יש מאין, כמו שנאמר 'בזאת תדע כי אני ה'...' וממילא ידעו (כל העולם) שכל הארץ של הקב"ה ובדין נתן את ארץ ישראל לעם ישראל ולא יאמרו לסטים אתם. וזה שהקדים לכל המכות 'ונתתי אותה לכם מורשה אני ה'...' ללמדנו שכל תכלית מכות מצרים הייתה הנחלת ארץ ישראל לעם ישראל בהתניה שיקיימו וישמרו את תורת ה' שיקבלו בהר סיני. מתוק מדבש!

אלה מצויות:

אס ארכיאולוגי מצלם חרס בידו זה אומר שהוא הצלם
אז אף

וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאור תשארנה (ח', ז')

ויש לשאול: א. מה העניין להדגיש שהצפרדעים תשארנה רק ביאור? ב. מדוע מפרט משה 'וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך'?
מסביר בעל ה'מאור ושמש' זיע"א: ידוע כי דרך הכישוף להתבטל במים, כפי שמובא במסכת סנהדרין. והטעם לכך היות והכישוף נעשה ע"י כוחות הטומאה, וכאשר הכישוף עובר דרך מקווה טהרה הטומאה מתבטלת ועמה מתבטל גם הכישוף.
כמו כן כאשר המכשפים רוצים לבטל כישוף אין הם יכולים לבטלו בהדרגה אלא רק בפעם אחת.

הקב"ה שהוא יחיד בעולמו לשם א-לוקים, זה הופך להיות אני ה' ואז הוא הופך את מידת הדין לרחמים. וזה שנאמר 'עמו אנוכי בצרה' – שכאשר יהודי מכניס את הקב"ה לצרה שלו ומאמין שהכל בהשגחה פרטית אז 'אחלצהו ואכבדהו' שהכל נהפך לטובה. והנה, משה רבנו הקשה 'למה הרעות לעם הזה? ובמילים אחרות 'מדוע מידת הדין מתוחה כל כך על עם ישראל? מיד אומר לו הקב"ה: 'וידבר א-לוקים אל משה ויאמר אליו אני ה'...' ע"י שתוסיף אחד לשם א-לוקים ותאמין שכל הדינים והייסורים הקשים באים מהקב"ה אז זה נהיה 'אני ה'...' שע"י זה תמתיק מעל ישראל את הדינים ותהפוך את מדת הדין לרחמים. ואת זה ראינו אצל האבות, שהרי בתחילה הקב"ה התנהג איתם במידת הדין, כמו הניסיונות של אברהם אבינו ע"ה לך לך מארצך, העקידה וכו'... וכן יצחק אבינו בבארות וכו'... ויעקב אבינו עם כל הצרות שעבר... וכן יוסף הצדיק עם כל מה שעבר... וע"י שקיבלו את הייסורים באהבה הומתקו הדינים מעליהם והושפעו עליהם טובות. ולכן הקב"ה מוסיף ואומר 'לכן אמור לבני ישראל אני ה'...' שגם הם ינהגו כך ויאמינו שכל הצרות הם רק מה' ולא מפרעה או במקרה, ובזה הם ימתיקו מעליהם את הדינים ויזכו לגאולה ברחמים. וע"פ זה מתבארת האמרה של חכמי האמת 'אין הדין נמתק אלא בשורשו' (עץ חיים שער י"ג פי"א) שע"י שהאדם מאמין באמונה שלימה ששורש כל הדינים והייסורים באו עליו בהשגחה פרטית ואינם במקרה 'ע"י זה רווח והצלחה יעמוד ליהודים'. **מתוך תפילה!**

ובעניין זה להלן סיפור נפלא שסיפר רבי יעקב גלינסקי זצ"ל (מעובד ע"פ 'והגדת' יו"כ וסוכות עמ' 292) היה לי חבר, יחד עברנו את כל מוראות המלחמה בסיביר ובמחנות הפליטים, שם נודע לו שהוא נשאר לבדו בעולם, וכל משפחתו עלתה באש הכבשנים, הוא נשבר לחלוטין, איבד כל טעם בחייו ולא יכול היה להמשיך. אמרתי לו 'בא נכנס ל'חזון איש' בהתחלה הוא סירב, וכי מה יאמר לו הרב? האם ישיב את משפחתו לחיים? אך אני לא ויתרתי לו ונכנסנו יחד... שמע ה'חזון איש' את סיפורו והורה לו לשבת... 'כיון שאתה בן ישיבה בא ואספר לך על דין תורה מעניין שהגיע לשולחנו של פוסק הדור הגאון רבי יצחק אלחנן רבה של קובנה זצ"ל: מעשה באברך ששקד על התורה ואשתו פרנסה את הבית, סוחרת ממולחת הייתה, קנתה סחורה מבוקשת בזול ומכרה אותה ברווח נאה... יום אחד, לקחה האישה את צרור הכסף בידה ונסעה ליריד בעיר הגדולה ושם גילתה לתדהמתה כי ארנקה אבד, עולמה חשך עליה, הרי כל כספה היה בארנקה... מיהרה האישה אל רב העיר וביקשה שיכריז על אבדתה ומי שמצא ישיב את הארנקה אל הרב. ואכן הגיע יהודי שהיה עני ואביון וסיפר כי הוא מצא ארנקה, נתנה האישה את סימני הארנקה שאכן תאמו בדיוק. וכאן הגיעה ההפתעה... היהודי פנה אל הרב ואמר: 'כבוד הרב, גם אני למדתי בתלמוד תורה... ואני יודע את הדין

שהמוצא מציאה בעיר שרובה נכרים הרי היא שלו (אע"פ שיש לה סימנים) וזאת כיוון שהבעלים מתיישים'. 'בת בוגרת יש לי ועלי להשיאה, והנה כאשר מצאתי את המציאה שמחתי והודיתי לה' יתברך על המציאה הכשרה שזימנו לי מו השמים, אלא שאז שמעתי את הכרזת הרב שמי שמצא שיגיע עם המציאה אל הרב... והנה הגעתי... אבל יחד עם זאת אני מבקש להודיע לכבוד הרב כי אם המציאה מגיעה לי ע"פ דין תורה הרי שהכסף שלי ואיני מוכן לוותר עליו... הרב עמד נבוך... מצד אחד הכל מודים שהכסף הוא של האישה וזהו כל הונה ובו תלויה פרסתה ופרנסת ביתה... ומצד שני, היהודי צודק... זו אכן עיר שרובה נוכרים והמוצא בה מציאה הרי היא שלו... וכאן עצר ה'חזון איש' את הסיפור... הוא פנה ליהודי המיואש ושאל 'נו, ומה דעתך?' היהודי המיואש קימט את מצחו וענה 'מסכנה האישה... 'אכן' המשיך ה'חזון איש' 'זו גם הייתה דעת הרב, אבל הוא שלח את השאלה לשולחנו של פוסק הדור הגאון רבי יצחק אלחנן זצ"ל - רבה של קובנה, שפסק בהחלטיות: 'ע"פ דין תורה חייב המוצא להחזיר לאישה את כל כספה' היהודי המיואש שתק לרגע ואמר 'רגע, לא הבנתי... מילא לפני משורת הדין הייתי מבין, אבל למה הרב אמר שהמוצא חייב להחזיר ע"פ דין תורה?' הסביר ה'חזון איש': יסוד הדין שהמוצא מציאה בעיר שרובה נוכרים הרי אילו שלו, זה משום שהבעלים מתיישים כי הם בטוחים שגוי מצא ולקח אותה לעצמו... אבל כאן הכסף הוא של בעלה של האישה והוא הרי לא יודע כלל שהכסף אבד וממילא הוא עדיין לא התייאש, ואפילו שאנו בטוחים שאם היה יודע היה מתייאש אבל הרי ההלכה קובעת שייאוש שלא מדעת לא נחשב יאוש, ולכן יש להחזיר את כל הכסף לאישה מצד הדין. עיני היהודי נצצו 'גאונות ממש' פנה אליו ה'חזון איש' ואמר: 'פסק ההלכה הזה נוגע גם אליך... מי נתן לך רשות להתייאש? האם אתה בעלים על המצב? האם אתה בעלים על עצמך? אנחנו הרי שלוחיו של הקב"ה והוא הקוצב לנו את משך חיינו ואת זירת פעולתנו בעולם... וכיוון שהוא הבעלים, אזי כל זמן שהוא לא התייאש מאתנו הרי שאין לנו רשות להתייאש. היהודי שנכנס מיואש יצא מבית ה'חזון איש' אדם אחר.

אחים יקרים! אנו אומרים בכל בוקר 'א-לוהי, נשמה שנתת בי טהורה, אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי... הנשמה שבקרבו איננה שלנו וממילא אנחנו לא בעלים על עצמנו, ולכן אין לנו רשות להתייאש לעולם, ואם אנו עדיין חיים זה אומר שהבעלים האמתי לא התייאש מאתנו.

יחד עם זאת עלינו להתפלל ולייחל לישועת ה' שנאמר 'קוה אל ה' חזק ויאמץ ליבך וקוה אל ה'...' ותזכרו: הפסוק אומר 'עמו אנוכי בצרה' כאשר יהודי מכניס את הקב"ה לצרה שלו ומאמין שהכל בהשגחה פרטית אז 'אחלצהו ואכבדהו' הכל נהפך לטובה ולישועה!

שבת שלום ומבורך!

לע"נ: אבי מורי ממוס בן גזרה ז"ל ואמי מורתי גיטה בת מנטה ז"ל

תמר בוארון בת מול ז"ל / דינה בת נגיה ז"ל / יעקב בן רבקה ז"ל / מימון טפירו בן מול טוב ז"ל / רחל (רשל) בת נעיעמה ז"ל - יונה עזרא בן צ'חלה ז"ל

להעלחת: דקל מלכה - להעלחה / אורי ישראל - רפ"ש / סוזן בת

ימנה - רפ"ש / אהרון בן מסעודה - רפ"ש / דוריאן הודיה בת נעמי ונועם חן בת שולה - רפ"ש / אוריה אסף בן רותי - רפואה שלימה.